

Jász Attila – Csendes Toll

A bölények kipusztulása

(részletek)

Öntudatos indián

*ként nézegeted nagyanyád fotóit,
mert alig emlékszel rá,
inkább csak benyomásaid maradtak róla,
a lénye karakteréről leginkább,
de a gyerekkori fotókon, melyek visszaszállnak most rád,
pontosan ugyanez a szikárság látszik,*

*egy kemény indián asszony, amúgy teljesen jellegtelen,
a fotók is rosszak persze, életlenek, szemcsések, távoliak,
fekete-fehérek, és homályosak, mint az emlékeid róla,
vagy az a reprodukció, amit nemrég a trianoni évfordulóra
kiadott albumban találsz véletlenül,*

*hely stimmel, valahol a két part között,
a két Komárom között, az idő nagyon nem,
mégis olyan a képen lévő néni, mint nagyanyád volt,
aki nem lehet a nagyanyád persze, de az az arc látszik a fotón,
akit gyerekként is ismertél, ami lehetetlen,*

*hiszen Trianon évében születik, hogy végül a szocializmus idejére
igazi indián asszony legyen belőle,
mindenképpen példakép,*

*rengeteget dolgozik a téészen, otthon a kertben,
állatokat nevel, és bizony rendesen megedzi és megeszi az idő,
éjszakánként, ha közte meg nagyapád között alszol,
szeretsz nagyanyád homlokának mély barázdái közt matatni*

*az ujjaiddal finoman, valahogy olyan megnyugtató,
ahogy nagyapád fülcimpáit dörzsölgetni is az,
aki békésen hagyja, elalvás előtt,*

*mert mindent megengednek neked,
csak látszólag van szigorúság, de az első unokának
mindig mindent lehet,*

*nagyanyád, mint indián asszony minden hétvégén levág egy tyúkot
(csirkét vagy kakast), vagy többet,
mikor mennyien ebédelnek a háznál,
és mindig nézed, csodálsz, milyen szakszerűen csinálja,*

*a pontosságot, nem okoz fájdalmat az állatnak,
gyorsan végez vele, bár előfordul,
hogy a csirke levágott fejével kiugrik az öléből
és szalad néhány kört, de erről már sokan írtak rémtörténeteket,
nincs benne semmi misztikum vagy fantasztikum,
inkább nagyon vicces látvány,*

*és az is, hogy ez a kőkemény indián asszony csak egyvalamitől fél,
az egértől, ha a spájzba beköltözik valahogy,
és váratlanul előtte szalad át, sikít, mint egy kislány,
így amikor kirohan ijedtében a konyhába,
nyitva hagyja az spájzajtót, az egér természetesen utána,
éppen senki sincs a házban, így nagyanyád áll egy hokedlin,*

*amíg be nem jöttök az udvarról a nagy sikítozásra nagyapáddal,
és a kirobbanó nevetéstől szédelegve el nem kezditek üldözni
szegény kiséget,*

*aztán egyszer csak egyedül marad a nagy kertés házban a mama,
még egy árva egere sincs, így magát itatja leginkább,
műveli tovább a kertet, az állatokat gondozza,
de valami megváltozik, szégyelli,
hogy az alkoholhoz menekül,*

*dugdossa az üvegeket (önmaga elől?), zugivó lesz,
de benned nem változik semmi irányában,
ahogy benne sem feléd, egy gyerekindíán bármit tolerál,
ha cserébe elfogadást és szeretetet kap,
ma is így működsz, ilyen egyszerűen, ami jelzi,
hogy roppant későn érő típus vagy,*

*de nagyanyádnak nagyon nehéz lehet egyedül,
biztosan nem a félelem,
hanem inkább az egyedüllét miatt,
ahogy anyádnak is az lehetett,
mert ugyanerre a jól kitaposott ösvényre lép,
és hiába próbálsz vigyázni rá, távolról nem lehet,*

*csak szeretni, elfogadni, amiért nagyon hálás,
hogy nem piszkálsz a gyógyszerek, az alkohol miatt,
pedig tudja, hogy nem szabadna,
hogy nagyon nem jó neki,*

*de nem talál már értelmet az életben,
meg akar halni, a szervezet,
a test pedig nem lázad, elfogadja a döntést
egy idő után.*

Soha többé nem lesz ilyen élményed,

*bár húsz évvel később
szomódi lelkész barátod esküvője majdnem megközelíti
az egykori csehszlovákiai esküvő egy napját,*

*de egy idegen országban otthonosan érezni magad,
mintha csak nem létező emlékekre bukkannál hirtelen,
gyerekként is új perspektívát nyithat a családi,
amúgy is töredékeiben megismerhető legendáriumra,*

*egy zárt falusi világból hirtelen feltárul egy másik,
sokkal nagyobb és ismeretlenségében is ismerős univerzum,
hiszen nem tudsz Trianonról, kitelepítésről, kisebbségi létről stb.,
csupán a nagyszüleid kertjének mesebeli létezéséről,*

*és amikor kilépsz onnan, őket is mesebeli lényeknek látod,
minden fájdalom, keserűség és visszafogottság lehullik róluk,
a bőrük fénylik, az arcuk ragyogni kezd, valamit megtanulhatsz
tőlük,*

*ha jól állsz, viszonyulsz a dolgokhoz,
mindenhol otthon érezheted magad.*

*Jean-Baptiste Martin –
A Grand Trianon 1700-ban (Forrás: Wikipédia)*